

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

(Αναδιατύπωση)

[COM(2016) 590 final — 2016/0288 (COD)]

(2017/C 125/08)

Μόνος εισηγητής: ο κ. **Jorge PEGADO LIZ**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 24.10.2016 Συμβούλιο, 9.11.2016
Νομική βάση	Άρθρα 114 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο ειδικευμένο τμήμα	«Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών»
Υιοθετήθηκε από το ειδικευμένο τμήμα	11.1.2017
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	26.1.2017
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	522
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	162/3/23

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη συμφωνία της με το γενικό περιεχόμενο της πρότασης της Επιτροπής σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, καθώς και με τη σκοπιμότητα της και με τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή προσέγγισε το ζήτημα και προέβη στην κωδικοποίηση και την οριζόντια αναδιατύπωση των τεσσάρων υφιστάμενων οδηγιών (οδηγία πλαίσιο, οδηγία για την αδειοδότηση, οδηγία για την πρόσβαση και οδηγία καθολικής υπηρεσίας), ενσωματώνοντας όλες τις οδηγίες σε μία ενιαία οδηγία, απλουστεύοντας έτσι την υφιστάμενη διάρθρωση, με σκοπό την ενίσχυση της συνοχής και της προσβασιμότητάς της, σύμφωνα με τον στόχο της βελτίωσης της καταλληλότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT).

1.2 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει, ιδίως, τη δυσκολία του εγχειρήματος της αναδιατύπωσης των διάφορων εν λόγω οδηγιών, υπογραμμίζοντας το άριστο νομικό έργο που υλοποιήθηκε για πρώτη φορά, αλλά εφιστά την προσοχή στην αναγκαιότητα μιας επισταμένης αναδιώρησης των διάφορων γλωσσικών εκδόσεων, προκειμένου να διορθωθούν ορισμένα μικρά σφάλματα στη διατύπωση.

1.3 Η ΕΟΚΕ συµμερίζεται τους δύο μεγάλους στόχους της πρότασης, να εξασφαλιστεί δηλαδή καλύτερη συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο για όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις στο σύνολο της δέσμης πρωτοβουλιών, με σκοπό να καταστούν πιο ελκυστικές για όλες τις επιχειρήσεις οι επενδύσεις σε νέες υποδομές υψηλής ποιότητας σε ολόκληρη την ΕΕ, τόσο σε τοπικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο.

1.4 Η ΕΟΚΕ εκφράζει, ωστόσο, την απογοήτευσή της για τη μη συμπερίληψη της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, που θα έπρεπε να αποτελεί για τους πολίτες φάρο που να σηματοδοτεί τη θετική δράση της Ένωσης υπέρ τους. Τούτο αφαιρεί από την πρόταση έναν από τους πιο σημαντικούς πυλώνες εγγυήσεων προστασίας των βασικών συμφερόντων των χρηστών των δικτύων και, συνεπώς, αποτελεί ένα από τα αδύναμα σημεία της πρότασης.

1.5 Θεωρεί, επίσης, λυπηρό το γεγονός ότι η Επιτροπή επέλεξε μια οδηγία με ποικίλα καθεστώτα αναρμόνισης, αφήνοντας πολλά σημαντικά ζητήματα στην αρμοδιότητα των κρατών μελών και μην αποτρέποντας τον κατακερματισμό των αγορών, αντί να επιλέξει έναν άμεσα εφαρμόσιμο κανονισμό, προβλέποντας υψηλότερο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και συνεισφέροντας, με αυτόν τον τρόπο, στην περαιτέρω ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς.

1.6 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, υπογραμμίζοντας τις ακόλουθες πτυχές:

1) το μέλημα περί προσβασιμότητας των υπηρεσιών από «χρήστες με αναπηρίες», καθώς και περί της αναγκαιότητας να καθοριστούν καλύτερα «τα δικαιώματα των τελικών χρηστών», με τη βασική προϋπόθεση να εφαρμοστούν οι κανόνες της ΕΕ σχετικά με την προστασία των καταναλωτών, και ιδίως οι οδηγίες 93/13/ΕΟΚ, 97/7/ΕΚ και 2011/83/ΕΕ.

- 2) την ευστοχία της διατύπωσης νέων εννοιών και ορισμών, σημαντικών για την αποσαφήνιση και την ερμηνεία του νομικού πλαισίου·
- 3) την τροποποίηση των διαδικασιών ανάλυσης της αγοράς και την κωδικοποίηση των σημερινών βέλτιστων πρακτικών, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι υποχρεώσεις πρόσβασης επιβάλλονται μόνον όταν και όπου είναι αναγκαίο για την αντιμετώπιση ανεπαρκείων της αγοράς λιανικής και την εξασφάλιση αποτελεσμάτων για τους τελικούς χρήστες, επιτυγχάνοντας παράλληλα και ανταγωνιστικά αποτελέσματα·
- 4) τη διευκόλυνση του μερισμού του ραδιοφάσματος σε δίκτυα 5G και την προώθηση της πρόσβασης των τελικών χρηστών σε βασική ασύρματη συνδεσιμότητα· η κοινή χρήση του φάσματος, βάσει γενικής άδειας ή βάσει μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης, μπορεί να επιτρέψει την εντατική και πιο αποδοτική εκμετάλλευση αυτού του σπάνιου πόρου·
- 5) η ενίσχυση της ανεξαρτησίας των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και των λοιπών αρμοδίων αρχών ξεχωρίζει χάρη στις ειδικές εγγυήσεις που χορηγούνται για την επιλογή, τον περιορισμό της διάρκειας της θητείας, την αυτονομία της διοίκησης και την παύση των μελών των αντίστοιχων διοικητικών οργάνων.

1.7 Αντιθέτως, η ΕΟΚΕ διατηρεί σοβαρές επιφυλάξεις και βάσιμες αμφιβολίες ως προς τις ακόλουθες πτυχές:

- 1) ορισμένες καινοτομίες που εισάγονται στην «καθολική υπηρεσία», οι οποίες, με το πρόσχημα ενός φερόμενου εκσυγχρονισμού του σχετικού καθεστώτος, ουσιαστικά συνεπάγονται υποκατάσταση των υπηρεσιών, ακόμη δε και κατάργηση από το πεδίο εφαρμογής μιας σειράς υποχρεώσεων, όπως οι δημόσιοι τηλεφωνικοί θάλαμοι, οι πλήρεις τηλεφωνικοί καταλόγοι και οι υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου, ακυρώνοντας με αυτόν τον τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα·
- 2) τον ορισμό των «λειτουργικών ευρυζωνικών υπηρεσιών», δεδομένου ότι αυτός ενδέχεται να δημιουργήσει απλώς έναν αυθαίρετο κατάλογο προσβάσιμων διαδικτυακών υπηρεσιών, σε αντίθεση με μια ουδέτερη σύνδεση ελάχιστης ποιότητας, με κίνδυνο να προκύψουν στο μέλλον πρακτικές εισαγωγής διακρίσεων, επιζήμιες για τους τελικούς χρήστες·
- 3) την παραπομπή στην «κοινωνική ασφάλιση ή πρόνοια» —δηλαδή στον κρατικό προϋπολογισμό μέσω της φορολογίας— της «στήριξη[ς] σε τελικούς χρήστες με χαμηλό εισόδημα ή ειδικές κοινωνικές ανάγκες [ή με αναπηρία] με σκοπό την εξασφάλιση της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών λειτουργικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και φωνητικών επικοινωνιών τουλάχιστον σε σταθερή θέση», γεγονός που αφαιρεί τις υποχρεώσεις αυτές από τη σφαίρα των παρόχων υπηρεσιών και τους επιτρέπει να καλύπτουν αποκλειστικά τις κερδοφόρες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να διαφυλάσσονται τα συμφέροντα των παρόχων και να μειώνεται η εμβέλεια της καθολικής υπηρεσίας και τα δικαιώματα των καταναλωτών· ομοίως, ο δημόσιος προϋπολογισμός είναι αυτός που καλείται να καλύψει το κόστος δημόσιας υπηρεσίας, εφόσον έχει καταργηθεί η δυνατότητα συλλογικής ανάληψης των δαπανών που προβλεπόταν στο παρελθόν·
- 4) τη ρητή επιλογή της μεθόδου της μέγιστης εναρμόνισης —όσον αφορά τα δικαιώματα των τελικών χρηστών— σε χαμηλό επίπεδο προστασίας, η οποία συνεπάγεται υποβάθμιση των δικαιωμάτων των χρηστών για λόγους απλούστευσης, σε αντίθεση με τη θέση που συστηματικά υπερασπίζεται η ΕΟΚΕ·
- 5) την κατάργηση ορισμένων κανονιστικών απαιτήσεων ή τη μείωση προηγούμενων δικαιωμάτων ή εγγυήσεων με το αναπόδεικτο πρόσχημα ότι πλέον δεν είναι απαραίτητα ή ότι καλύπτονται από το γενικό δίκαιο προστασίας καταναλωτών, όπως π.χ. η ανάκληση της αρμοδιότητας των εθνικών ρυθμιστικών αρχών να επιβάλλουν άμεσα ρύθμιση των τιμών λιανικής στους φορείς εκμετάλλευσης με σημαντική ισχύ στην αγορά (ΣΙΑ), ή ορισμένες διατάξεις σχετικά με τις συμβάσεις, τη διαφάνεια, την ισοτίμη πρόσβαση των χρηστών με αναπηρίες, τις υπηρεσίες καταλόγου και τη διαλειτουργικότητα του ψηφιακού τηλεοπτικού εξοπλισμού·
- 6) την ελλιπή ρύθμιση ορισμένων πρακτικών που έχουν καταγγελθεί ως καταχρηστικές στις συμβάσεις με τους χρήστες, όπως π.χ. στην περίπτωση της μέγιστης διάρκειας της σύμβασης ή της λύσης της σύμβασης, της ανανέωσης της σύμβασης σε περίπτωση δεσμοποιημένων προσφορών, της απουσίας κυρώσεων για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική αλλαγή παρόχου για τον τελικό χρήστη, της διατήρησης της υποχρέωσης αποζημίωσης από τον τελικό χρήστη: «αποζημίωση για την κατά χρονική αναλογία αξία του επιδοτούμενου εξοπλισμού που παρέχεται ως δέσμη με τη σύμβαση κατά τη στιγμή σύναψής της και αποζημίωση κατά χρονική αναλογία για κάθε άλλο πλεονέκτημα που απορρέει από προωθητικές ενέργειες, το οποίο επισημαίνεται ως τέτοιο κατά τη στιγμή σύναψης της σύμβασης»·

7) τέλος, το γεγονός ότι η υπό εξέταση πρόταση δεν ανταποκρίνεται στην επιθυμία που εκφράστηκε από το Συμβούλιο για έναν «Ευρωπαϊκό κώδικα δικαιωμάτων των χρηστών των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών», στόχος του οποίου θα ήταν «να υπάρχει σε επίπεδο ΕΕ ένα απλό, εύχρηστο εργαλείο που θα συγκεντρώνει το σύνολο των δικαιωμάτων των χρηστών των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στους τομείς των ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών) και της προστασίας των καταναλωτών».

2. Συνοπτική παρουσίαση της πρότασης της Επιτροπής

2.1 Πρόταση οδηγίας

2.1.1 Στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά⁽¹⁾ και λαμβανομένων υπόψη των πρόσφατων ριζικών αλλαγών των δομών της αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της ανάδυσης νέων φορέων της αγοράς άγνωστου είδους, που ανταγωνίζονται με παραδοσιακούς φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών, σε συνδυασμό με την αύξηση του αριθμού και της δημοτικότητας των υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου, επιβάλλεται αναθεώρηση και εκσυγχρονισμός του κανονιστικού πλαισίου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο χρονολογείται από το 2009, προκειμένου κυρίως να μπορούν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις να έχουν αδιάλειπτη πρόσβαση σε διαδικτυακές δραστηριότητες και να τις αναπτύσσουν υπό συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού. Η εξασφάλιση καλύτερης συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο για όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις είναι ο βασικός στόχος που θέτει η Επιτροπή με την πρόταση που δημοσιεύτηκε στις 14 Σεπτεμβρίου 2016⁽²⁾.

2.1.2 Η εν λόγω πρόταση αποτελεί τμήμα μιας δέσμης μέτρων που έχει ως στόχο οι επενδύσεις σε νέες υποδομές υψηλής ποιότητας να καταστούν πιο ελκυστικές για όλες τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ, τόσο σε τοπικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο. Στην ίδια δέσμη περιλαμβάνεται μια πρόταση κανονισμού σχετικά με τον Φορέα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (BEREC) και μια ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Συνδεσιμότητα για μια ανταγωνιστική ψηφιακή ενιαία αγορά — Προς μια ευρωπαϊκή κοινωνία των gigabit». Παρουσιάστηκαν, ακόμη, ένα σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη υπηρεσιών 5G σε ολόκληρη την ΕΕ από το 2018 και μια πρόταση κανονισμού για την προώθηση της συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο στις τοπικές κοινότητες και σε δημόσιους χώρους — WiFi4EU.

2.1.3 Όλα αυτά τα μέσα εξυπηρετούν τους τρεις μεγάλους στρατηγικούς στόχους συνδεσιμότητας έως το 2025:

- 1) όλοι οι κύριοι κοινωνικοοικονομικοί φορείς πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εξαιρετικά υψηλή συνδεσιμότητα, της τάξεως των gigabit·
- 2) όλα τα νοικοκυριά στην Ευρώπη, είτε σε αστικές είτε σε αγροτικές περιοχές, πρέπει να έχουν πρόσβαση σε συνδεσιμότητα που να προσφέρει κατερχόμενη ζεύξη ταχύτητας τουλάχιστον 100 Mbps και να μπορεί να αναβαθμιστεί για ταχύτητες της τάξεως των gigabit·
- 3) όλες οι αστικές περιοχές και οι μείζονες οδοί οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών πρέπει να έχουν αδιάλειπτη κάλυψη 5G· ως ενδιάμεσος στόχος, η συνδεσιμότητα 5G πρέπει να είναι εμπορικά διαθέσιμη σε τουλάχιστον μία μεγάλη πόλη σε κάθε κράτος μέλος της ΕΕ ως το 2020.

2.1.4 Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 114 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διότι αποσκοπεί στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στην εξασφάλιση της λειτουργίας της· επιλέγεται η οριζόντια αναδιάρθρωση των τεσσάρων υφιστάμενων οδηγιών (οδηγία πλαίσιο, οδηγία για την αδειοδότηση, οδηγία για την πρόσβαση και οδηγία καθολικής υπηρεσίας) και η ενσωμάτωσή τους σε μία ενιαία οδηγία, που απλουστεύει την υφιστάμενη διάρθρωση, με σκοπό την ενίσχυση της συνοχής και της προσβασιμότητάς της, σύμφωνα με τον στόχο της βελτίωσης της καταλληλότητας του κανονιστικού πλαισίου (REFIT), και λαμβάνει έτσι τη μορφή ενός πραγματικού Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών.

2.1.5 Ανάλογα με τα θέματα που καλύπτονται, η πρόταση υιοθετεί διάφορους τρόπους νομοθετικής εναρμόνισης που κυμαίνονται από την πλήρη εναρμόνιση, στοχευμένη ή επιλεκτική —π.χ. όσον αφορά τους κανόνες προστασίας των τελικών χρηστών—, έως την ελάχιστη εναρμόνιση των αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών (ΕΡΑ) σε υψηλό επίπεδο, ή έως τη μέγιστη εναρμόνιση σε θέματα που αφορούν το ραδιοφάσμα.

2.1.6 Η πρόταση βασίστηκε σε ευρεία δημόσια διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη διάρκειας 12 εβδομάδων, σε ειδική εξωτερική παροχή συμβουλών του ΕΚ και του Συμβουλίου, παράλληλα με διάφορες μελέτες που παρουσιάστηκαν και σχολιάστηκαν λεπτομερώς στα πλαίσια της αξιολόγησης αντίκτυπου, καθώς και σε ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου που συστάθηκε στο πλαίσιο της μελέτης SMART 2015/0005.

⁽¹⁾ COM(2015) 192 final.

⁽²⁾ COM(2016) 590 final.

2.1.7 Οι στόχοι που επιδιώκει η Επιτροπή με την υπό εξέταση πρόταση είναι οι εξής:

- 1) αύξηση του ανταγωνισμού και πιο προβλέψιμες επενδύσεις·
- 2) καλύτερη χρήση των ραδιοσυχνοτήτων·
- 3) μεγαλύτερη προστασία των καταναλωτών στους τομείς όπου οι γενικοί κανόνες προστασίας καταναλωτών είναι ανεπαρκείς, λόγω των ιδιαίτερων αναγκών του συγκεκριμένου κλάδου·
- 4) πιο ασφαλές επιγραμμικό περιβάλλον για τους χρήστες και πιο ισότιμοι κανόνες για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2.1.8 Συνοψίζοντας, πολλές από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, ιδίως όσες σχετίζονται με το ραδιοφάσμα, την καθολική υπηρεσία, την πρόσβαση, τους τελικούς χρήστες, την αριθμοδότηση και την πολιτική διακυβέρνηση, έχουν ως στόχο να εισαγάγουν σαφείς κανόνες, να δώσουν τη δυνατότητα στα μέρη να κατανοούν εύκολα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να αποφευχθούν η υπερβολική ρύθμιση και οι διοικητικές επιβαρύνσεις.

2.1.9 Συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις συμπεριλαμβάνουν: απλούστευση και γεωγραφική στόχευση του κανονισμού περί πρόσβασης· χρήση (όπου είναι δυνατό) γενικών αδειών αντί μεμονωμένων αδειών για το ραδιοφάσμα· προώθηση της δευτερογενούς εμπορίας του ραδιοφάσματος· κατάργηση ορισμένων υποχρεώσεων παροχής καθολικής υπηρεσίας, όπως η υποχρέωση εξασφάλισης της παροχής κοινόχρηστων τηλεφώνων και έντυπων τηλεφωνικών καταλόγων· περιορισμό του πεδίου εφαρμογής της παροχής καθολικής υπηρεσίας· αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου και κατάργηση υποχρεώσεων προστασίας των καταναλωτών, εφόσον αυτές καλύπτονται ήδη από οριζόντια νομοθεσία ή εξασφαλίζονται από την αγορά· εναρμόνιση και αποσαφήνιση των κανόνων και της διακυβέρνησης της αριθμοδότησης στο πλαίσιο υπηρεσιών μηχανής προς μηχανή (M2M).

2.1.10 Η Επιτροπή προτείνει, επίσης, την ενίσχυση του ρόλου των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και του BEREC για να εξασφαλίσει συνεκτική και προβλέψιμη εφαρμογή των κανόνων σε ολόκληρη την ψηφιακή ενιαία αγορά, περιορίζοντας τον σημερινό κατακερματισμό και τις ανακολουθίες, με στόχο να προωθήσει μια αποδοτική διακυβέρνηση των νέων φορέων ⁽³⁾.

2.2 Η μέθοδος της αναδιאτύπωσης

2.2.1 Η Επιτροπή δεν περιορίστηκε σε απλή «κωδικοποίηση», αλλά ενσωμάτωσε το περιεχόμενο διάφορων πρότερων οδηγιών σε ένα αρμονικό και συνεκτικό σύνολο, χωρίς όμως να τροποποιήσει το περιεχόμενο, όπως ειθίσται να πράττει στην πλειονότητα των περιπτώσεων. Προηγούμενος, θεώρησε σκόπιμο να χρησιμοποιήσει την ευχέρεια που παρέχει η Διοργανική Συμφωνία της 28ης Νοεμβρίου 2001 ⁽⁴⁾, ούτως ώστε, παράλληλα με την οριζόντια ενσωμάτωση των διαφόρων προγενέστερων πράξεων σε μία ενιαία νομοθετική πράξη, να προχωρήσει σε ριζικές και ουσιαστικές τροποποιήσεις του καθεστώτος (τις καλούμενες «τροποποιήσεις ουσίας»).

2.2.2 Σε αυτού του είδους το εγχείρημα νομοθετικής απλούστευσης, κωδικοποίησης και ουσιαστικής τροποποίησης του νομικού πλαισίου μιας νομοθετικής πράξης, «η συνήθης νομοθετική διαδικασία της Κοινότητας τηρείται καθ' ολοκληρίαν» (σημείο 5 της συμφωνίας), ιδίως δε υποβάλλεται αίτηση διαβούλευσης στην ΕΟΚΕ, η δε πρόταση αναδιατύπωσης πληροί μία σειρά κριτηρίων και κανόνων που αναφέρονται ρητά στα σημεία 6 και 7 της εν λόγω Συμφωνίας.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Πτυχές που δεν θα εξεταστούν στην παρούσα γνωμοδότηση

3.1.1 Όχι μόνο λόγω των περιορισμών που επιβάλλονται στον αριθμό σελίδων των γνωμοδοτήσεων της, αλλά και λόγω της ίδιας της φύσης της πρότασης, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι δεν χρειάζεται να τοποθετηθεί εκ νέου επί των θεμάτων που μεταφέρονται από τις προηγούμενες νομοθετικές πράξεις στη νέα πρόταση χωρίς τροποποιήσεις, εκτός των περιπτώσεων όπου αυτό είναι απολύτως απαραίτητο για την κατανόηση κάποιου σημείου του εγγράφου αυτού.

3.1.2 Πράγματι, η ΕΟΚΕ είχε την ευκαιρία να τοποθετηθεί λεπτομερώς σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις επί όλων αυτών των θεμάτων, περιορίζεται δε στο να επιβεβαιώσει τις θέσεις που έχει διατυπώσει.

3.1.3 Επίσης, δεν θα τοποθετηθεί λεπτομερώς από αυτό το βήμα επί των πτυχών της πρότασης οι οποίες αφορούν τη δομή και τη λειτουργία του BEREC, καθώς οι πτυχές αυτές αναλύονται λεπτομερώς στη γνωμοδότηση που συντάσσεται παράλληλα με την παρούσα.

⁽³⁾ COM(2016) 591 final.

⁽⁴⁾ EE C 77 της 28.3.2002, σ. 1.

3.2 Εκτίμηση του γενικού προσανατολισμού της υπό εξέταση πρότασης

3.2.1 Η ΕΟΚΕ θα ήθελε καταρχάς να συγχαρεί την Επιτροπή για τη σκοπιμότητα της πρωτοβουλίας της, η οποία δικαιολογείται πλήρως για λόγους αγοράς, τεχνολογικών εξελίξεων και νομικής προστασίας των χρηστών των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς χρειάζεται αναδιτύπωση του νομικού πλαισίου ώστε να εγγυάται αφενός στους πολίτες αδιάλειπτη πρόσβαση στις επιγραμμικές δραστηριότητες και, αφετέρου, στις επιχειρήσεις την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων αυτών σε συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού. Συγχαίρει επίσης την Επιτροπή και για τη χρησιμοποίηση της τεχνικής της αναδιτύπωσης, που αποτελεί άκρως ενδεδειγμένο μέσο στο γενικό πλαίσιο του REFIT, εκφράζοντας μόνο την απογοήτευσή της για την ελάχιστη χρήση της αναδιτύπωσης από την Επιτροπή.

3.2.2 Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να συγχαρεί εν προκειμένω την Επιτροπή για την τυπική επιμέλεια του δύσκολου έργου της αναδιτύπωσης, το οποίο επιτέλεσε τηρώντας αυστηρά τους νομοτεχνικούς κανόνες. Εκφράζει μόνο τη λύπη της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν υιοθετεί τη διαδικασία της ταυτόχρονης δημοσίευσης μιας «καθαρής», πιο ευανάγνωστης εκδοχής, όπως έχει επανειλημμένως προτείνει.

3.2.3 Θα ήθελε, επίσης, να εκφράσει τη συμφωνία της ως προς τους περισσότερους από τους νέους κανόνες που εισάγονται στην πρόταση νέας νομοθετικής πράξης και ως προς τον τρόπο με τον οποίο αυτές οι νομοθετικές διατάξεις κατέστησαν συμβατές με λοιπές κοινοτικές πολιτικές, είτε πρόκειται για τις ισχύουσες ειδικές ρυθμίσεις για τον τομέα είτε για τις αρχές του δικαίου του ανταγωνισμού και την οριζόντια νομοθεσία σε θέματα προστασίας καταναλωτών.

3.2.4 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η επιλογή —που, παρεμπιπτόντως, δεν αιτιολογείται επαρκώς— μιας τόσο εκτενούς και περιεκτικής οδηγίας και με τόσες πτυχές να αφήνονται προς ρύθμιση από το εθνικό δίκαιο, θα κέρδιζε σε απλότητα και ασφάλεια δικαίου αν είχε προτιμηθεί μάλλον ένας κανονισμός πλαίσιο, άμεσος και ομοιόμορφος εφαρμογής σε όλα τα κράτη μέλη, όπως προτάθηκε από την Επιτροπή, ο οποίος θα διαχωριζόταν σε συγκεκριμένες οδηγίες για ορισμένους από τους συμπεριλαμβανόμενους τομείς που υπόκεινται σε διαφορετικό βαθμό εναρμόνισης ανάλογα με τις συνθήκες των αγορών και τη φύση των θεμάτων. Ο απαιτούμενος χρόνος για τη διαδικασία υιοθέτησής της (όχι λιγότερο από 18 μήνες), για τη μεταφορά της στο εθνικό δίκαιο (όχι λιγότερο από 2 έτη) και για την εφαρμογή της εκτοξεύει την πραγματική έναρξη της ισχύος του νέου καθεστώτος στο 2021/2022.

3.2.5 Εξάλλου, η μη συμπερίληψη της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής —για την οποία εκδόθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2017 σχετική πρόταση κανονισμού [COM(2017) 10 final], και η οποία αντιπροσωπεύει ένα από τα κεντρικά και πλέον σημαντικά ζητήματα της δέσμης μέτρων—, ακόμη και αν είναι κατανοητή για λόγους νομοθετικού χρονοδιαγράμματος, δεν μπορεί παρά να αποτελεί ένα από τα αδύναμα σημεία της πρότασης, η οποία παρουσιάζεται ακρωτηριασμένη δίχως τον ένα από τους πιο σημαντικούς πυλώνες διασφάλισης των βασικότερων συμφερόντων των χρηστών δικτύων, παραπέμποντας στο μακρινό μέλλον την προσαρμογή της σημερινής νομοθεσίας προς το όποιο μελλοντικό νομοθέτημα για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και αυξάνοντας τις δυσκολίες όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή του συνόλου των μέτρων.

3.2.6 Επίσης, αφέθηκαν εκτός ο κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περιαγωγή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Ένωσης ⁽⁵⁾ και ορισμένες πτυχές της ανακοίνωσης της Επιτροπής για την προαγωγή της από κοινού (μεριζόμενης) χρήσης πόρων ραδιοφάσματος στην εσωτερική αγορά ⁽⁶⁾, που θα άξιζε να έχουν συμπεριληφθεί σε αυτόν τον Κώδικα.

3.2.7 Τέλος, είναι προφανές ότι η πρόταση αυτή δεν ανταποκρίνεται στην επιθυμία που εκφράστηκε από το Συμβούλιο για έναν «Ευρωπαϊκό Κώδικα των δικαιωμάτων των χρηστών των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών», στόχος του οποίου θα ήταν «να υπάρχει σε επίπεδο ΕΕ ένα απλό, εύχρηστο εργαλείο που θα συγκεντρώνει το σύνολο των δικαιωμάτων των χρηστών των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στους τομείς των ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών) και της προστασίας των καταναλωτών» ⁽⁷⁾, ούτε, ομοίως, στην πρόθεση της Επιτροπής, που αναφέρεται στο ψηφιακό θεματολόγιο, να «εκδώσει, ως το 2011, κώδικα επιγραμμικών δικαιωμάτων όπου, με σαφή και προσιτό τρόπο, θα συνοψίζονται τα ψηφιακά δικαιώματα των πολιτών στην ΕΕ» ⁽⁸⁾.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Αντικείμενο και στόχοι

Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το μέλημα της Επιτροπής να υπογραμμίσει ήδη από το άρθρο 1 το ζήτημα της προσβασιμότητας στις υπηρεσίες «των χρηστών με αναπηρία» και την αναγκαιότητα να «καθοριστούν τα [...] δικαιώματα τελικού χρήστη». Επί του προκειμένου, είναι ιδιαίτερα σημαντική η επιφύλαξη που εκφράζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 4, σύμφωνα με την οποία «οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας [...] εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των ενωσιακών κανόνων για την προστασία των καταναλωτών, και ιδίως των οδηγιών 93/13/ΕΟΚ και 2011/83/ΕΕ, καθώς και των εθνικών κανόνων που είναι σύμφωνοι με το ενωσιακό δίκαιο», σχετικά με τους οποίους η ΕΟΚΕ μόλις εκπόνησε τις αντίστοιχες μελέτες αξιολόγησης (ενημερωτικές εκδόσεις INT/795 και INT/796, που υιοθετήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2016).

⁽⁵⁾ COM(2011) 402 final.

⁽⁶⁾ COM(2012) 478 final.

⁽⁷⁾ 3017η συνεδρίαση του Συμβουλίου, 31 Μαΐου 2010.

⁽⁸⁾ COM(2010) 245 final.

4.2 Ορισμοί

Σε επίπεδο ορισμών, η ΕΟΚΕ τονίζει την ευστοχία της διατύπωσης νέων εννοιών σχετικών με το νομοθετικό πλαίσιο, όπως οι εξής: «δίκτυο πολύ υψηλής χωρητικότητας», «υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών», «υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών βάσει αριθμών», «υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών ανεξαρτήτως αριθμών», «ασφάλεια» δικτύων και υπηρεσιών, «σημείο ασύρματης πρόσβασης μικρής εμβέλειας», «ασύρματο τοπικό δίκτυο» (RLAN), «κοινή (μεριζόμενη) χρήση ραδιοφάσματος», «εναρμονισμένο ραδιοφάσμα», «κέντρο λήψης κλήσεων έκτακτης ανάγκης» («PSAP»), «πλέον κατάλληλο PSAP», «επικοινωνίες έκτακτης ανάγκης», «υπηρεσία έκτακτης ανάγκης».

4.3 Στόχοι

4.3.1 Ως προς τους στόχους, η ΕΟΚΕ επισημαίνει το ζήτημα της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και άλλων αρμοδίων αρχών, όπως και μεταξύ των κρατών μελών και του BEREC, για την επίτευξή τους, παρόλο που το «μοντέλο» της προτίμησής της προσανατολίζεται σε διαφορετική κατεύθυνση, όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση σχετικά με το νέο καθεστώς του BEREC.

4.3.2 Επ' αυτού, είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ο επαναπροσδιορισμός των υποχρεώσεων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και άλλων αρμοδίων αρχών, καθώς και του BEREC, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2.

4.3.3 Σημαντική είναι επίσης η συνεργασία των κρατών μελών μέσω της ομάδας για την πολιτική ραδιοφάσματος —η οποία συστάθηκε με την απόφαση 2002/622/ΕΚ της Επιτροπής—, τόσο μεταξύ τους όσο και με την Επιτροπή και, κατόπιν αιτήματός τους, με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προς στήριξη του στρατηγικού σχεδιασμού και του συντονισμού των προσεγγίσεων πολιτικής του ραδιοφάσματος στην Ένωση.

4.4 Ορισμένα ζητήματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος

4.4.1 Η ΕΟΚΕ, αδυνατώντας να προβεί σε ανάλυση όλων των επίμαχων διατάξεων στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης, επικεντρώθηκε σε ορισμένες διατάξεις που θεώρησε πιο σημαντικές από κοινωνική σκοπιά.

4.4.2 Ρύθμιση της πρόσβασης

4.4.2.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει το γεγονός ότι οι κανόνες περί πρόσβασης δεν υπέστησαν ουσιαστική τροποποίηση και συμφωνεί με την Επιτροπή ως προς την ελάφρυνση των διαδικασιών και την προώθηση της πανταχού παρούσας συνδεσιμότητας και της πολύ υψηλής χωρητικότητας, ως κεντρικού στόχου του ρυθμιστικού πλαισίου για τον κλάδο, παράλληλα με την προώθηση του ανταγωνισμού, την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς και την προστασία των καταναλωτών.

4.4.2.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις συγκεκριμένες τροποποιήσεις ρύθμισης της αγοράς, το να απαιτείται δηλαδή από τις ρυθμιστικές αρχές να ανιχνεύουν επενδυτικές προθέσεις και να επιτρέπεται στις δημόσιες αρχές να αναζητούν επενδυτές σε περιοχές με ανεπαρκή κάλυψη. Αυτό αναμένεται να αυξήσει τη διαφάνεια όσον αφορά τα σχέδια ανάπτυξης δικτύου, να προσφέρει μεγαλύτερη προβλεψιμότητα στους επενδυτές και να επιτρέψει στις ρυθμιστικές αρχές να λάβουν καλύτερα υπόψη τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες στις αναλύσεις τους για την αγορά.

4.4.2.3 Επίσης, συμφωνεί με την Επιτροπή ως προς την τροποποίηση των διαδικασιών ανάλυσης της αγοράς και ως προς την κωδικοποίηση των σημερινών βέλτιστων πρακτικών, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι υποχρεώσεις πρόσβασης επιβάλλονται μόνον όταν και όπου είναι αναγκαίο για την αντιμετώπιση ανεπαρκειών της αγοράς λιανικής και την εξασφάλιση αποτελεσμάτων για τους τελικούς χρήστες, επιτυγχάνοντας παράλληλα και ανταγωνιστικά αποτελέσματα. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ δεν κρίνει δικαιολογημένη την επέκταση της τριετούς περιόδου ανασκόπησης της αγοράς σε πέντε έτη.

4.4.2.4 Τέλος, η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι ο ανταγωνισμός υποδομών αποτελεί έναν από τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους παροχής νέας ή καλύτερης συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο σε περιοχές όπου η πυκνότητα του πληθυσμού μπορεί να απορροφήσει περισσότερα από ένα δίκτυα.

4.4.3 Εκχώρηση ραδιοφάσματος

4.4.3.1 Παρά το γεγονός ότι η ΕΕ ήταν η πρώτη που ανέπτυξε ασύρματη τεχνολογία 4G, σημειώνονται καθυστερήσεις στην εφαρμογή της, σε σύγκριση με άλλες περιοχές του κόσμου. Καθώς η εκχώρηση και η διαχείριση του ραδιοφάσματος εμπίπτουν, επί της αρχής, στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, το γεγονός αυτό επισημάνθηκε γενικά ως αιτία του κατακερματισμού των αγορών με άμεσο αρνητικό αντίκτυπο στην κάλυψη ασύρματου δικτύου και στη διείσδυση σε ολόκληρη την Ευρώπη, που απειλεί, εάν συνεχιστεί, να θέσει σε κίνδυνο την επιτυχή εισαγωγή των υπηρεσιών 5G στην Ευρώπη και την ανάπτυξη νέων, καινοτόμων υπηρεσιών.

4.4.3.2 Ως εκ τούτου, η πρόταση σκοπεύει να επιβάλει ένα σύνολο κοινών κανόνων, όπως π.χ. μια ελάχιστη περίοδο διάρκειας της άδειας για να εξασφαλίζεται η απόδοση των επενδύσεων, μεγαλύτερο περιθώριο για την εμπορία του ραδιοφάσματος, συνοχή και αντικειμενικότητα των κανονιστικών μέτρων (δέσμευση, τρόποι οργάνωσης της δημοπρασίας, ανώτατες τιμές και τμήματα ραδιοφάσματος, κατ' εξαίρεση δέσμευση ραδιοφάσματος), καθώς και αξιολόγηση ομοτιμών μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών αρχών για να εξασφαλιστεί η συνεκτικότητα των πρακτικών εκχώρησης στο πλαίσιο του BEREC. Από την άλλη, οι πάροχοι οφείλουν να δεσμευτούν ότι θα χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το ραδιοφάσμα που τους έχει διατεθεί.

4.4.3.3 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με αυτή τη νέα προσέγγιση, στο βαθμό που όσοι πρόκειται να επενδύσουν στην επόμενη γενιά ασύρματων ευρυζωνικών υπηρεσιών, πέραν της επίτευξης των διαδικασιών καθορισμού του ραδιοφάσματος για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες —με σαφείς προθεσμίες σχετικά με τη διάθεση του ραδιοφάσματος στην αγορά—, θα χαιρούν μεγαλύτερης προβλεψιμότητας και συνέπειας ως προς τα μελλοντικά μοντέλα αδειοδότησης και τις βασικές προϋποθέσεις για την εκχώρηση ή ανανέωση εθνικών δικαιωμάτων όσον αφορά το ραδιοφάσμα.

4.4.3.4 Τέλος, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της σχετικά με τη διευκόλυνση της κοινής χρήσης του ραδιοφάσματος σε δίκτυα 5G και με την προώθηση της πρόσβασης των τελικών χρηστών σε βασική ασύρματη συνδεσιμότητα. Πράγματι, η από κοινού χρήση του ραδιοφάσματος βάσει γενικής άδειας ή μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης μπορεί να επιτρέψει την εντατική και πιο αποδοτική εκμετάλλευση αυτού του σπάνιου πόρου. Οι χρήστες του ραδιοφάσματος υπό καθεστώς γενικής άδειας, θα χαιρούν μεγαλύτερης κανονιστικής προστασίας έναντι επιβλαβών παρεμβολών, έτσι ώστε να εξαλειφθούν τα εμπόδια ανάπτυξης των σημείων ασύρματης πρόσβασης και να διευκολυνθεί η πρόσβαση του τελικού χρήστη σε κοινές ασύρματες συνδέσεις στο διαδίκτυο.

4.4.4 Επαναπροσδιορισμός του καθεστώτος καθολικής υπηρεσίας

4.4.4.1 Το «ανανεωμένο» καθεστώς καθολικής υπηρεσίας και οι τροποποιήσεις των υπηρεσιών και των κανόνων προστασίας των τελικών χρηστών είναι τα ζητήματα που γεννούν τις μεγαλύτερες επιφυλάξεις στην ΕΟΚΕ. Εξάλλου, η καθολική υπηρεσία ήταν ήδη μία από τις πτυχές που δέχτηκε τη μεγαλύτερη κριτική σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ.

4.4.4.2 Η διεύρυνση της καθολικής υπηρεσίας σε άλλες υπηρεσίες, όπως οι κινητές υπηρεσίες και η ευρυζωνική πρόσβαση στο διαδίκτυο, αποτελεί προτεραιότητα εδώ και καιρό. Με το πρόσημα ενός φερόμενου εκσυγχρονισμού του καθεστώτος καθολικής υπηρεσίας, η πρόταση ουσιαστικά προβαίνει σε υποκατάσταση των υπηρεσιών ή ακόμη και σε κατάργηση από το πεδίο εφαρμογής μιας σειράς υποχρεώσεων, όπως οι δημόσιοι τηλεφωνικοί θάλαμοι, οι πλήρεις τηλεφωνικοί κατάλογοι και οι υπηρεσίες πληροφοριών καταλόγου, ακυρώνοντας με αυτόν τον τρόπο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Η ΕΟΚΕ αγνοεί εάν η ωριμότητα του τομέα θα είναι τέτοια ώστε να εγγυηθεί τη συνέχιση παροχής αυτών των υπηρεσιών, δίχως τις υποχρεώσεις παροχής καθολικής υπηρεσίας. Το γεγονός ότι το άρθρο 82 επιτρέπει στα κράτη μέλη «να συνεχίσουν να εξασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα ή την οικονομική προσιτότητα [άλλων] υπηρεσιών», όχι μόνο εξαρτάται από το «αν η ανάγκη για αυτές τις υπηρεσίες αποδεικνύεται δεόντως λαμβανομένων υπόψη των εθνικών περιστάσεων», αλλά προετοιμάζει και το έδαφος για να εγκαταλειφθούν οι υπηρεσίες αυτές σε σύντομο χρονικό διάστημα, λόγω των επιβαρύνσεων που συνεπάγονται.

4.4.4.3 Η ΕΟΚΕ αμφισβητεί τον καθορισμό «λειτουργικών ευρυζωνικών υπηρεσιών», δεδομένου ότι ενδέχεται να καταλήξει απλώς στη δημιουργία ενός αυθαίρετου καταλόγου προσβάσιμων διαδικτυακών υπηρεσιών, σε αντίθεση με μια ουδέτερη σύνδεση ελάχιστης ποιότητας, με κίνδυνο να προκύψουν στο μέλλον πρακτικές εισαγωγής διακρίσεων, επιζήμιες για τους τελικούς χρήστες.

4.4.4.4 Είναι βέβαιο ότι το άρθρο 79 επιβάλλει στα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν ότι «όλοι οι τελικοί χρήστες στην επικράτεια τους έχουν πρόσβαση σε προσιτή τιμή, λαμβανομένων υπόψη ειδικών εθνικών συνθηκών, σε διαθέσιμες υπηρεσίες λειτουργικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και φωνητικών επικοινωνιών στην ποιότητα που καθορίζεται στην επικράτεια τους, συμπεριλαμβανομένης της υποκείμενης σύνδεσης, τουλάχιστον σε σταθερή θέση». Δύνανται, μάλιστα, «να απαιτούν από επιχειρήσεις που παρέχουν τις εν λόγω υπηρεσίες να προσφέρουν σε αυτούς τους τελικούς χρήστες τιμολογιακές επιλογές ή δεσμες διαφορετικές από τις προσφερόμενες υπό τις συνθήκες εμπορικές συνθήκες», εφαρμόζοντας «κοινά τιμολόγια, συμπεριλαμβανομένης της γεωγραφικής στάθμησης των τιμών, σε όλη την επικράτεια».

Ωστόσο, στο άρθρο 80 παράγραφοι 4 και 5, η πρόταση παραπέμπει στην «κοινωνική ασφάλιση ή πρόνοια», δηλαδή στον κρατικό προϋπολογισμό μέσω της φορολογίας, τη «στήριξη σε τελικούς χρήστες με χαμηλό εισόδημα ή ειδικές κοινωνικές ανάγκες [ή με αναπηρίες] με σκοπό την εξασφάλιση της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών λειτουργικής πρόσβασης στο διαδίκτυο και φωνητικών επικοινωνιών τουλάχιστον σε σταθερή θέση», κάτι που αφαιρεί τις υποχρεώσεις αυτές από τη σφαίρα των παρόχων υπηρεσιών.

4.4.4.5 Εξάλλου, το όλο σύστημα χρηματοδότησης των υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας σε περίπτωση που οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές αποφανθούν ότι μια επιχείρηση υφίσταται αθέμιτη επιβάρυνση, περιορίστηκε στην εισαγωγή ενός «μηχανισμού» αποζημίωσης της εν λόγω επιχείρησης για το καθορισμένο καθαρό κόστος, υπό διαφανείς συνθήκες από δημόσια κονδύλια». Δηλαδή ο δημόσιος προϋπολογισμός, μέσω της φορολογίας, είναι αυτός που καλείται, για μία ακόμη φορά, να καλύψει το κόστος της δημόσιας υπηρεσίας —κυρίως λόγω της απουσίας παρόχων στις μη επικερδείς περιοχές κάλυψης της υπηρεσίας που απευθύνεται στο κοινό—, καθώς έχει καταργηθεί η δυνατότητα συλλογικής ανάληψης των δαπανών, που προηγουμένως προβλεπόταν στο άρθρο 13 παράγραφος 1 εδάφιο β) της αντίστοιχης καταργηθείσας οδηγίας, όπου προβλεπόταν ότι τα κράτη μέλη αποφασίζουν «β) να επιμερίσουν το καθαρό κόστος των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας μεταξύ των φορέων παροχής δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών [επικοινωνιών]».

4.4.5 Δικαιώματα τελικών χρηστών

4.4.5.1 Το ζήτημα, όμως, στο οποίο η ΕΟΚΕ αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες δυσκολίες αφορά τον νέο τίτλο σχετικά με τα δικαιώματα των τελικών χρηστών, καθώς, υπό το πρίσμα του συνόλου των γνωμοδοτήσεων της για το θέμα αυτό, δεν θεωρεί ότι αντικατοπτρίζονται οι απόψεις της στις λύσεις που υιοθετήθηκαν, ξεκινώντας καταρχάς από την επιλογή της μέγιστης εναρμόνισης σύμφωνα με το άρθρο 94. Η πάγια άποψη της ΕΟΚΕ είναι ότι, σε θέματα σεβασμού των δικαιωμάτων των καταναλωτών, πρέπει να υιοθετούνται είτε οδηγίες ελάχιστης εναρμόνισης είτε κανονισμοί που να κατοχυρώνουν το πιο υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών.

4.4.5.2 Δεν κρίνεται αποδεκτή η κατάργηση ορισμένων κανονιστικών υποχρεώσεων ή η μείωση προηγούμενων δικαιωμάτων και εγγυήσεων με το αναπόδεικτο πρόσχημα ότι δεν είναι πλέον απαραίτητα ή ότι καλύπτονται από το γενικό δικαίο προστασίας καταναλωτών, όπως, για παράδειγμα, η ανάκληση της αρμοδιότητας των εθνικών ρυθμιστικών αρχών να επιβάλλουν άμεσα ρύθμιση των τιμών λιανικής στους φορείς εκμετάλλευσης με σημαντική ισχύ στην αγορά (ΣΙΑ), ή ορισμένες διατάξεις σχετικά με τις συμβάσεις, τη διαφάνεια, τις υπηρεσίες καταλόγου και τη διαλειτουργικότητα του αναλογικού τηλεοπτικού εξοπλισμού (άρθρα 95 έως 98 και άρθρα 103 έως 105).

4.4.5.3 Ομοίως, η πρόταση της Επιτροπής δεν αναγνωρίζει ότι απαιτείται να ρυθμιστούν καλύτερα ορισμένες καταστάσεις που έχουν καταγγελθεί ως καταχρηστικές πρακτικές στις συμβάσεις με τους χρήστες, όπως π.χ. στην περίπτωση της μέγιστης διάρκειας της σύμβασης ή των δικαιωμάτων λύσης της σύμβασης, της ανανέωσης της σύμβασης σε περίπτωση δεσμοποιημένων προσφορών, της απουσίας κυρώσεων για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική αλλαγή παρόχου για τον τελικό χρήστη, της διατήρησης της υποχρέωσης αποζημίωσης από τον τελικό χρήστη: «αποζημίωση για την κατά χρονική αναλογία αξία του επιδοτούμενου εξοπλισμού που παρέχεται ως δέσμη με τη σύμβαση κατά τη στιγμή σύναψής της και αποζημίωση κατά χρονική αναλογία για κάθε άλλο πλεονέκτημα που απορρέει από προωθητικές ενέργειες, το οποίο επισημαίνεται ως τέτοιο κατά τη στιγμή σύναψης της σύμβασης».

4.4.5.4 Χαιρετίζει, ωστόσο, ορισμένες νέες διατάξεις, όπως, για παράδειγμα: την καλύτερη ανταγωνιστικότητα των συμβάσεων μέσω σύμβασης όπου συνοψίζονται απλουστευμένα οι ουσιώδεις πληροφορίες, την παροχή εργαλείων ελέγχου της κατανάλωσης και εργαλείων σύγκρισης τιμών και ποιότητας, την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιδιγένειας ή χώρας διαμονής.

4.5 Ρυθμιστικές και λοιπές αρμόδιες αρχές

4.5.1 Ως προς τις αρμοδιότητες των ρυθμιστικών αρχών και των λοιπών αρμοδίων αρχών, ιδιαίτερα σημαντική είναι η αναδιατύπωση της νυν παραγράφου 1 του άρθρου 5.

4.5.2 Όσον αφορά ειδικά την ανεξαρτησία των εθνικών ρυθμιστικών αρχών και των λοιπών αρμοδίων αρχών, ξεχωρίζουν οι διατάξεις των άρθρων 7 έως 9 λόγω των ειδικών εγγυήσεων που παρέχονται για την επιλογή, τον περιορισμό της διάρκειας της θητείας, τη διοικητική αυτονομία και την παύση των μελών των αντίστοιχων διοικητικών οργάνων.

4.6 Συναινετική επίλυση των διαφορών

4.6.1 Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το μέλημα της πρότασης να εξασφαλίσει διαφανείς, αμερόληπτες, ταχείες, δίκαιες, απλές και μη δαπανηρές εξώδικες διαδικασίες για την επίλυση των διαφορών μεταξύ των καταναλωτών και των επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα και/ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ή διαδίδει στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εκτός από υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών ανεξαρτήτως αριθμών, διαφορών οι οποίες αφορούν τους συμβατικούς όρους και/ή την εκτέλεση συμβάσεων παροχής των εν λόγω δικτύων και/ή υπηρεσιών.

4.6.2 Ακόμη πιο σημαντική είναι η δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να διευρύνουν την πρόσβαση σε αυτές τις διαδικασίες και σε άλλους τελικούς χρήστες, ιδίως στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.

4.6.3 Εντούτοις, όσον αφορά τις διασυνοριακές διαφορές, η πρόταση παρουσιάζει μια λύση που πάσχει λόγω της απουσίας μηχανισμών επίλυσης διαφορών αυτού του είδους σε κοινοτικό επίπεδο και εγκλωβίζεται σε έναν πολύπλοκο διαδικαστικό ιστό αμφιβόλου αποτελέσματος, τόσο ως προς την αποτελεσματικότητά του όσο και ως προς την πραγματική εξασφάλιση δίκαιης εξίσορρόπησης συμφερόντων σε εύλογο χρονικό διάστημα, για να καταλήξει τελικά το επίδικο ζήτημα στα δικαστήρια.

Βρυξέλλες, 26 Ιανουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ
